

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه فاطمیه شهرستان دامغان

تأثیر ماهواره بر عقاید دینی دختران دبیرستان (دوره متوسطه دوم)

در

شهرستان دامغان

استاد راهنما:

سرکار خانم غزاله رمضان قربانی

گردآورندگان :

اکرم باستی ، فرشته خادمیان ، اعظم شبانی

تابستان ۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

این مقاله با عنوان «تأثیر ماهواره بر عقاید دینی دختران دبیرستان شهرستان دامغان» به نگارش درآمده است، باتوجه به گسترش روز افزون رسانه ها و به خصوص ماهواره و با توجه به اینکه نسل کنونی از ابتدای حیاتش با رسانه ها آشنا شده، رشد می کند و بخش عظیمی از اطلاعات، الگوهای رفتاری و ارزش های خود را از آن ها دریافت میکند و اینکه رسانه می تواند به صورت مستقیم تمامی آحاد جامعه را تحت تأثیر قرار دهد، ضرورت بررسی میزان تأثیر ماهواره بر عقاید مردم دانسته می شود. هدف کلی این پژوهش بررسی تأثیر ماهواره بر میزان باورهای دینی دانش آموزان دبیرستان در شهر دامغان می باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه مدارس که دارای مبلغ مذهبی بوده که حجم نمونه آن برابر با ۲۵۰ نفر مشخص شدند. این پژوهش با روش پیمایشی صورت گرفته است. در این تحقیق پس از جمع آوری مطالب در زمینه باورهای دینی به بررسی تأثیر ماهواره بر میزان عقاید دینی دانش آموزان پرداخته ایم. یافته های تحقیق نشان می دهد که بین تماشای ماهواره و میزان عقاید دینی رابطه وجود دارد. تماشای ماهواره بر استحکام درونی خانواده ها موثر است.

و فرضیه ما مبنی بر بررسی استحکام درونی خانواده ها بر میزان عقاید دینی تعمیم پذیر نشد.

واژگان کلیدی: ماهواره، عقاید، دین، عقاید دینی

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

۱.....	مقدمه
۲.....	بیان مسئله
۳.....	اهمیت و ضرورت تحقیق
۴.....	اهداف تحقیق
۴.....	پیشینه تحقیق

فصل دوم: ادبیات نظری

۸.....	جایگاه «تأثیر» در نظریه‌های رسانه
۹.....	دوره‌های سه گانه نظریه‌های تأثیر رسانه‌ها
۱۰.....	نظریه کاشت
۱۲.....	نظریه برجسته سازی یا نظریه «تعیین دستور کار»
۱۳.....	نظریه الگو برداری
۱۴.....	نظریه معنا
۱۵.....	نقش وسایل ارتباط جمعی
۱۶.....	ماهواره
۱۷.....	۱. ماهواره و کارکردهای آن
۱۸.....	-اشاعه فحشا و بی بند و باری
۱۹.....	۲. ماهواره در ایران: گذشته، حال و آینده
۲۱.....	۳. ماهواره، ابزار یکسان ساز فرهنگی
۲۳.....	رویکرد نامناسب به ماهواره ها
۲۴.....	تأثیرات ماهواره در تزلزل بنیان خانواده

۲۷	۱. التقای ضد ارزش ها به جای ارزش ها.....
۳۱	۲. الگودهی ماهواره به خانواده ها.....
۳۴	۳. ترویج خانواده های بدون ازدواج (هم خانگی ها).....
۳۷	حمله به دین به بهانه مبارزه با بدعت و خرافات
۳۸	فرضیات تحقیق:
۳۹	تعریف مفهومی متغیرها
۳۹	الف) عقاید
۴۱	ب) دین.....
۴۱	د) ماهواره
۴۲	تعریف عملیاتی

فصل سوم: روش شناسی

۴۹	روش تحقیق
۴۹	جامعه آماری، حجم نمونه و شیوه نمونه گیری
۴۹	ابزار گردآوری اطلاعات
۵۲	روش ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم: نتایج و یافته ها

۵۴	یافته های توصیفی
۶۳	نتیجه گیری
۶۸	منابع و مآخذ

- برای هر یک از سوالات زیر یک گزینه انتخاب کنید. (توجه کنید که چنانچه جواب شما کاملاً منفی است از گزینه خیلی کم استفاده کنید).

شماره	گویه ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱۳	چه میزان به نماز خواندن اعتقاد دارید؟					
۱۴	چه میزان با جنس مخالف رابطه دارید؟					
۱۵	چه میزان ممکن است رابطه نامشروع با جنس مخالف داشته باشید؟					
۱۶	چه میزان ممکن است تجربه زود هنگام در برقراری با جنس مخالف داشته باشید؟					
۱۷	چه میزان با اعضا خانواده خود رابطه صمیمانه دارید؟					
۱۸	چه میزان با دوستان خود رابطه صمیمانه دارید؟					
۱۹	چه میزان با فروشندگان ممکن است راحت برخورد کنید؟					
۲۰	چه میزان احساس می کنید مزاحم تلفنی دارید؟					
۲۱	چه میزان در مهمانی های مختلط شرکت می کنید؟					
۲۲	چه میزان برقرار کردن رابطه با افراد نامحرم برای شما عادی است؟					
۲۳	چه میزان ممکن است در دعواهای دسته جمعی شرکت کنید؟					
۲۴	چه میزان از روشهای نامناسب زندگی بازیگران الگوبرداری می کنید؟					
۲۵	چه میزان برنامه های فارسی زبان ماهواره در روابط شما تاثیر گذاشته؟					
۲۶	چه میزان با فرقه شیطان پرستی آشنایی دارید؟					
۲۷	چه میزان به طالع بینی و فالگیری اعتقاد دارید؟					
۲۸	چه میزان به وجود ارواح و جنیان اعتقاد دارید؟					
۲۹	چه میزان ممکن است فیلمها و عکسهای مبتذل در فضای مجازی ردوبدل کنید؟					
۳۰	به چه میزان حس می کنید نیاز جنسی در شما زیاد است؟					
۳۱	چه میزان به فیلم های ماهواره وابسته هستید؟					
۳۲	چه میزان از چادر استفاده می کنید؟					
۳۳	چه میزان سعی می کنید از مانتوهای بلند و مناسب استفاده کنید؟					
۳۴	چه میزان سعی می کنید اصول اسلامی را رعایت کنید؟					
۳۵	چه میزان بین والدین شما محبت وجود دارد؟					
۳۶	چه میزان بین والدین شما اعتماد وجود دارد؟					
۳۷	چه میزان والدین شما با همدیگر مشورت می کنند؟					

۳۸	چه میزان شما در هنگام عصبانیت با خواهر برادر خود خشم خود را کنترل می کنید؟				
۳۹	چه میزان با خواهر یا برادر خود مشورت می کنید؟				
۴۰	چه میزان به خواهر یا برادر خود محبت می کنید؟				
۴۱	چه میزان در هنگام صحبت با خواهر و برادر خود ادب را رعایت میکنید؟				
۴۲	چه میزان به خواهر یا برادر خود علاقه دارید؟				
۴۳	چه میزان نسبت به خواهر یا برادر خود احساس غیرت دارید؟				
۴۴	چه میزان پدر و مادران نسبت به هم در مقابل دیگران احترام قائلند؟				
۴۵	چه میزان پدر و مادران در مقابل شما به هم احترام می گذارند؟				
۴۶	چه میزان شما برای خواهر یا برادر بزرگتر خود احترام قائلید؟				
۴۷	چه میزان سعی میکنید از کارهای خود والدینتان را در جریان بگذارید؟				
۴۸	چه میزان با پدر و مادر خود مشورت می کنید؟				
۴۹	چه میزان سعی می کنید از تجربیات والدین خود استفاده کنید؟				
۵۰	چه میزان از پدر و مادر خود در زمینه نماز خواندن الگوبرداری می کنید؟				
۵۱	چه میزان از پدر و مادر خود در روزه گرفتن الگوبرداری می کنید؟				

۵۲- چه میزان از سعی می کنید مانند پدر و مادر خود در زندگیتان حلال و حرام را رعایت می

کنید؟

خیلی کم ☐ کم ☐ متوسط ☐ زیاد ☐ خیلی زیاد ☐

۵۳- چه میزان در مراسم عزاداری های رسمی شرکت می کنید؟

خیلی کم ☐ کم ☐ متوسط ☐ زیاد ☐ خیلی زیاد ☐

۵۴- چه میزان در مهمانی های خانوادگی شرکت می کنید؟

خیلی کم ☐ کم ☐ متوسط ☐ زیاد ☐ خیلی زیاد ☐

۵۵- چه میزان در مراسم عروسی و جشنها شرکت می کنید؟

☐خیلی کم ☐کم ☐متوسط ☐زیاد ☐خیلی زیاد

۵۶-چه میزان سعی می کنید با دوستان خود مشورت کنید؟

☐خیلی کم ☐کم ☐متوسط ☐زیاد ☐خیلی زیاد

۵۷-چه میزان به دیگران احترام می گذارید؟

☐خیلی کم ☐کم ☐متوسط ☐زیاد ☐خیلی زیاد

۵۸-چه میزان وقت خود را صرف تماشای شبکه های زیر می کنید؟

شماره	شبکه ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۵۸-۱	BBC					
۵۸-۲	PMC					
۵۸-۳	GAM					
۵۸-۴	IRAN MOVIE					
۵۸-۵	فارسی ۱					
۵۸-۶	من و تو					

«با تشکر از صبوری شما»

منابع و مآخذ

۱. ابن فارس، احمد؛ معجم مقاییس اللغة؛ قم: دار الكتب العلمیه، ۱۳۶۸ق، ص ۶۸.
۲. ابن منظور، محمد بن مکرم؛ لسان العرب؛ الطبعة الثالثة، بیروت: دار صادر، ۱۴۱۴ق.
۳. ابی علی مسکویه، تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق، قم، انتشارات بیدار، بی تا، ص ۵۱ و مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، بیروت، موسسه وفا، ج ۶۷، باب ۵۹، ص ۳۷۲، ذیل حدیث ۱۸.
۴. اسماعیلی، علی محمد. (۱۳۸۹). جنگ نرم در همین نزدیکی. تهران، نشر ساقی.
۵. اعزازی، شهلا. (۱۳۹۰). دگرگونی در نقش زنان، (مجموعه مقالات). تهران. نشر علمی.
۶. بهرامی کمیل. نظام. (۱۳۸۸). نظریه رسانه ها. نشر کویر.
۷. بهزاد، حمید رضا، امنیت ملی و فروش ماهواره‌ای، نشریه سیاست دفاعی، ۱۳۷۵.
۸. بهنام، جمشید. (۱۳۸۳). تحولات خانواده، پویایی خانواده در حوزه های فرهنگی گوناگون. مترجم: محمد جعفر پوینده. نشر ماهی. تهران.
۹. پوررزاقی بهرام، نقش ماهواره در کمرنگ کردن اعتقادات دینی جوانان، گنجینه مهر، ۱۳۸۴، شماره ۵۴.
۱۰. الجوهری، اسماعیل بن حماد؛ الصحاح؛ الطبعة الرابعة، بیروت: دارالعلم للملایین، ۱۴۰۷ق.
۱۱. دهقان، علیرضا. (۱۳۷۸). بررسی تأثیر رسانه‌ها بر افکار عمومی (کاربرد یک الگوی جامعه شناختی). نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۳، صص ۳ - ۲۵.
۱۲. دادگران، سید محمد، مبانی ارتباطات جمعی، انتشارات فیروزه، ۱۳۷۷.
۱۳. رشاد، علی اکبر؛ دانشنامه امام علی ۷؛ تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۰ش.
۱۴. الزبیدی، محمد مرتضی، تاج العروس من جواهر القاموس، بیروت، دار مکتبه الحیاه، بی تا، ج ۶، ص ۳۳۷ و ابن منظور، لسان العرب، بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۱۶ق. ج ۴، ص ۱۹۴.
۱۵. سورین، ورنر و جمیز تانکارد (۱۳۸۱)؛ نظریه‌های ارتباطات، ترجمه علیرضا دهقان، تهران: دانشگاه تهران.
۱۶. سیف، علی اکبر. (۱۳۷۴). تغییر رفتار و رفتاردرمانی: نظریه ها و روش ها. تهران: نشر دانا.
۱۷. شجاعی، محمد صادق (۱۳۸۳)؛ «جوانان، رسانه‌ها و هویت»، ماهنامه معرفت، ش ۸۷، ص ۱۱۰.
۱۸. صالحی امیری رضا و هیلدا ملکی، بررسی تاثیر ماهواره بر پوشش دختران دبیرستان، نشریه پژوهشنامه، سال ۱۳۹۰، شماره ۷۴، ص ۱۳۳.

۱۹. طباطبایی، صادق. (۱۳۸۴). طلوع ماهواره و افول فرهنگ. تهران: انتشارات اطلاعات.
۲۰. فرانکنا، ویلیام کی، فلسفه اخلاق، ترجمه هادی صادقی، قم، کتاب طه، ۱۳۸۳، ص ۲۸.
۲۱. کریمی، یوسف. (۱۳۷۵). روانشناسی اجتماعی. نظریه ها. مفاهیم و کاربردها. تهران: انتشارات ارسباران.
۲۲. گیدنز، آنتونی. (۱۳۸۱). جامعه شناسی. [ترجمه] منوچهر صبوری. تهران، چاپ هشتم. نشر نی.
۲۳. لاوئری، شرون ای، دی فلور. ملوین ال. (۱۳۹۰). نقاط عطف در پژوهش های ارتباطی «تأثیرات رسانه». [ترجمه] محمد گذرآبادی. تهران. نشر دانژه.
۲۴. محمدی ریشه‌ری، محمد، با همکاری رضا برنجکار؛ دانش نامه عقاید اسلامی (معرفت شناسی)؛ مترجم مهدی مهریزی؛ چاپ اول، قم: دارالحديث، ۱۳۸۵.
۲۵. محمدی سیف معصومه، "شبکه های ماهواره ای و تغییر در کارکردهای خانواده"، فصلنامه تخصصی رسانه و خانواده، ۱۳۹۳، شماره ۷
۲۶. مطهری، مرتضی، آشنایی با علوم اسلامی، حکمت عملی، انتشارات صدرا، چاپ اول، ص ۲۲.
۲۷. مهرداد، هرمز (۱۳۸۰)؛ مقدمه ای بر نظریات و مفاهیم ارتباط جمعی، تهران: مؤسسه فرهنگی-پژوهشی فاران.
۲۸. مهدیزاده، محمد (۱۳۸۹)؛ نظریه های رسانه: اندیشه های رایج و دیدگاه های انتقادی، تهران: همشهری.
۲۹. مهدی زاده، شراره (۱۳۸۴)؛ تلویزیون، مخاطب و نگرش نو، جامعه شناسی ایران، شماره ۲۴، صص ۱۸۵ - ۲۱۱.
۳۰. مریجی، شمس الله (۱۳۸۳) عوامل مؤثر در انحراف ازارزشها، قم، مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما
۳۱. مورالی دانیو، آندره (۱۳۸۳) جامعه شناسی روابط جنسی [ترجمه] حسن پویان. تهران: انتشارات توس.
۳۲. منادی، مرتضی. (۱۳۸۵). جامعه شناسی خانواده. تهران: نشر دانژه.
۳۳. وود، جولیان (۱۳۸۳)؛ «ویژگی های ساختاری زبان و جایگاه زنان در جامعه»، ترجمه ابراهیم احراری، انتشارات سروش، فصلنامه پژوهش و سنجش، س ۱۱، ش ۳۸.
۳۴. هیوارد، سوزان. (۱۳۸۱). مفاهیم کلیدی در مطالعات سینمایی. [ترجمه] فتاح محمدی. تهران: نشر هزاره .